

Protokół z posiedzenia Rady Narodowego Instytutu Wolności
– Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
Warszawa, 11 lutego 2022 r.

W dniu 11 lutego 2022 r. odbyło się posiedzenie Rady Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego II kadencji.

W zdalnym posiedzeniu udział wzięli:

1. Piotr Mazurek – Przewodniczący Rady NIW-CRSO, Sekretarz Stanu w KPRM i Wiceprzewodniczący Komitetu ds. Pożytku Publicznego;
2. Wojciech Jachimowicz – Członek Rady NIW-CRSO;
3. Prof. Ewa Leś – Członek Rady NIW-CRSO;
4. Bartłomiej Orzeł - Członek Rady NIW-CRSO;
5. Jarosław Bierecki – Członek Rady NIW-CRSO;
6. Piotr Wasilewski – Członek Rady NIW-CRSO;
7. Eliaz Grubiński – Członek Rady NIW-CRSO;
8. Sebastian Zawadzki – zastępca dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego w KPRM;
9. Szymon Dziubicki – dyrektor Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego w KPRM;
10. dr Tymoteusz Zych – Członek Rady NIW-CRSO;
11. dr hab. Marek Rymsza – Członek Rady NIW-CRSO;
12. Wojciech Kaczmarczyk – Dyrektor NIW-CRSO;
13. dr Michał Rulski – Zastępca Dyrektora NIW-CRSO;
14. Przemysław Jaśkiewicz – Zastępca Dyrektora NIW-CRSO;
15. Stefan Kołucki - pracownik NIW-CRSO;
16. mec. Anna Stackiewicz – pracownik NIW-CRSO;
17. Katarzyna Ostrowska – pracownik NIW-CRSO;

Członkom Rady NIW-CRSO został przesłany projekt porządku posiedzenia:

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Sprawy formalne:
 - Przyjęcie porządku obrad.
 - Wyrażenie zgody na nagrywanie przebiegu posiedzenia.
3. Omówienie wyników Ewaluacji Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich, Priorytet 1a i Priorytet 2a w 2021 r.:
 - Omówienie wyników - Dyrektor Instytutu.
 - Dyskusja.
4. Dyskusja nad projektem Regulaminu Konkursu w ramach Rządowego Programu „Polski Inkubator Rzemiosła” na lata 2020-2030, edycja 2022:
 - Prezentacja projektu Regulaminu - Dyrektor Instytutu.
 - Dyskusja.
5. Dyskusja nad projektem Regulaminu Konkursu Lokalne Partnerstwo dla Wolontariatu, edycja 2022 w ramach Programu Korpus Solidarności – Rządowego Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego na lata 2018-2030:
 - Prezentacja projektu Regulaminu - Dyrektor Instytutu
 - Dyskusja.
6. Ocena pracy ekspertów oceniających wnioski składane do programów NIW-CRSO.
7. Sprawy różne.
8. Zamknięcie posiedzenia.

Ad 1. - 2.

Posiedzenie otworzył Piotr Mazurek, Sekretarz Stanu w KPRM i Wiceprzewodniczący Komitetu ds. Pożytku Publicznego, Przewodniczący Rady Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, który przywitał uczestników oraz zgodnie z programem posiedzenia przystąpił do omówienia spraw formalnych.

Wszyscy członkowie Rady NIW-CRSO przyjęli zaproponowany porządek obrad oraz wyrazili zgodę na nagrywanie przebiegu posiedzenia.

Ad 3.

Dyrektor NIW-CRSO omówił najważniejsze wyniki ewaluacji Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich, Priorytet 1a i Priorytet 2a w 2021 r. Głównym celem przeprowadzonej analizy dofinansowanych ofert PROO w latach 2018-2030 priorytetów: 1a oraz 2a była ocena zgodności działań i zakresu wsparcia w stosunku do rzeczywistych potrzeb organizacji, aktualnych problemów i wyzwań, z jakimi mierzy się sektor obywatelski. Raport ma pomóc w odpowiedzi na pytania: w jaki sposób organizacje wykorzystują środki finansowe, które otrzymują w ramach PROO; w jaki sposób kształtować wielkość wsparcia dla organizacji w kolejnych latach; w jaki sposób kształtować system oceny merytorycznej i selekcji projektu do dofinansowania oraz pomóc w ograniczeniu skali przekazywania środków organizacjom, które „przejadają” przekazane środki finansowe.

Jako pierwszy głos zabrał Pan prof. Marek Rymsza zauważając, że organizacja - Ośrodek Analiz Prawnych Gospodarczych i Społecznych im. Hipolita Cegielskiego, która przeprowadziła analizę ewaluacyjną, jest grantobiorcą w badanym Programie, co mogło spowodować, że analiza została przeprowadzona niewiarygodnie. Pan Wojciech Kaczmarczyk od razu odniósł się do tej uwagi. Wyjaśnił, że przeprowadzono konkurencyjne postępowanie na wybór wykonawcy badania. Zapytanie ofertowe zostało wysłane do pięciu podmiotów, organizacji obywatelskich, które posiadają potencjał do realizacji tego rodzaju badania. W odpowiedzi na zapytanie ofertę przesłał wyłącznie Ośrodek Analiz Prawnych Gospodarczych i Społecznych im. Hipolita Cegielskiego. Ze względu na ograniczoną liczbę wykonawców tego rodzaju badania ewaluacyjnego, wysoką ocenę przedstawionej oferty, NIW-CRSO podjął decyzję o zleceniu wykonania tego badania właśnie temu podmiotowi, mając na uwadze, że jest on jednocześnie beneficjentem PROO.

Dyrektor NIW-CRSO wskazał jednocześnie na prośbę, aby tego rodzaju ewaluacje zlecane były organizacjom trzeciego sektora, a nie tylko firmom konkurencyjnym co przyczynia się także do wzmocnienia sektora obywatelskiego.

Na prośbę członków Rady NIW-CRSO Dyrektor Kaczmarczyk poinformował, że zapytanie ofertowe dotyczące przeprowadzenia ewaluacji zostało skierowane do 5 podmiotów: Regionalnego Centrum

Informacji Wspomagania Organizacji Pozarządowych w Gdańsku, Instytutu Rzeczypospolitej w Białymstoku, Centrum Promocji Rozwoju Inicjatyw obywatelskich OPUS, Fundacji Ośrodek Analiz Prawnych Gospodarczych i Społecznych im. Hipolita Cegielskiego, Instytutu Sobieskiego.

Dyrektor Przemysław Jaśkiewicz dodał, że należy wypośrodkowywać między rzetelnością metodologiczną raportu, a zarazem korzystać z wiedzy tych think tanków, których wiele powstaje dzięki wsparciu PROO. Zaznaczył, że ewaluacje są również po to, aby zobaczyć czy dany program funkcjonuje prawidłowo. Jest jeszcze jednak za wcześnie, aby wiedzieć jaki wpływ miał PROO, szczególnie Priorytet 1a, ponieważ projekty trzyletnie skończyły się z końcem grudnia ubiegłego roku. Trzeba będzie poczekać, aby zobaczyć czy te programy będą miały trwały efekt. Instytut planuje w roku bieżącym przeprowadzić ewaluację wpływu na organizacje obywatelskie, jak i na ich otoczenie zarówno Programu FIO, jak i PROO.

Zdaniem Pani prof. Ewy Leś analiza wykazała, że Priorytet 1a spełnił swoje zadania w przypadku organizacji. Według raportu, Program jest dostosowany do potrzeb organizacji pozarządowych. Niestety mała liczba podmiotów może skorzystać z Priorytetu 1a. Według Pani prof. Ewy Leś powinno się zweryfikować alokacje środków finansowych na poszczególne Priorytety w PROO, ponieważ jest to Program o znaczeniu fundamentalnym dla rozwoju organizacji obywatelskich. Wzmocnienie ich możliwości i realizacji zadań statutowych jest bardzo ważne. Należałoby się zastanowić w jaki sposób byłoby można wzmocnić miejsce tego Priorytetu w PROO. Wzmocnienie statutowe i instytucjonalne organizacji obywatelskich pokazuje wagę tego Programu i konieczność jego kontynuacji. Przewodniczący Rady NIW-CRSO wyjaśnił, że trwają rozmowy m.in. z Panem Premierem Piotrem Glińskim odnośnie zwiększenia budżetu na Programy.

Zdaniem Pana Eliasza Grubińskiego ewaluacja została przeprowadzona bardzo dobrze pod względem merytorycznym. Przekazany materiał jest wartościowym i cennym źródłem informacji odnośnie Programu, natomiast warto byłoby zastanowić się nad formułą przygotowania dwóch ewaluacji. Jednej ewaluacji wewnętrznej - zlecanej do organizacji, która miała doświadczenia z realizacją tego Programu, drugiej ewaluacji zewnętrznej, przeprowadzonej przez podmioty niezależne. Pan Grubiński zaproponował, aby w przyszłości wysyłać zapytania ofertowe do większej liczby podmiotów.

Pan prof. Marek Rymsza zaproponował, aby przeprowadzenie ewaluacji wewnętrznej było realizowane przez pracowników Instytutu. Wskazał na dużą niezręczność między organizacjami, w sytuacji badania jednego grantobiorcy przez drugiego grantobiorcę. Organizacja, która chce być niezależna powinna dążyć do dywersyfikacji źródeł finansowania. Zdaniem Pana prof. Marka Rymszy w treści raportu

zabrakło obywateli jako źródła finansowania, rozproszonego darczyńcy, który wspiera organizacje. Jest to bardzo ważny element drogi do niezależności.

Pan Wojciech Jachimowicz powiedział, że Instytut wykonał bardzo ciężką pracę podejmując się przeprowadzenia ewaluacji PROO. Zadaniem członków Rady jest proponowanie różnego rodzaju rozwiązań, poddawanie pomysłów co do tematu przeprowadzenia tego rodzaju badania. Pan Jachimowicz zaproponował, aby na kolejnym posiedzeniu omówić grupę społeczników, która obok wolontariuszy czy darczyńców, jest znaczącą grupą w społeczeństwie obywatelskim. Dodał, że powinno się myśleć o budowaniu modelu współdziałania Państwa z sektorem obywatelskim. W wielu usługach publicznych dla obywateli jest ważne, aby samorząd współdziałał z organizacjami obywatelskimi.

Pan prof. Marek Rymsza powiedział, że oba Programy mają bardzo wyraźny cel – stabilizację. Zaproponował, aby w kolejnych edycjach zwracać uwagę na organizacje, które pozyskują środki na wsparcie instytucjonalne oraz sprawdzać czy budują strategię fundraisingową opartą na wielkości podmiotów, od których pozyskują środki. W ramach dywersyfikacji powinno być świadczenie usług dla ludności o charakterze odpłatnej i działalności statutowej. Pan Wojciech Kaczmarczyk odniósł się do wypowiedzi dotyczącej kwestii finansowych. Ogromny sukces Programów wynika z niedostatku finansowania wszystkich organizacji i jednocześnie ogromne zainteresowanie konkursami w Programie wskazuje na potrzeby istnienia takiego instrumentu trzeciego sektora. Liczba składanych wniosków przekracza możliwość finansowania wszystkich projektów.

Ad 4.

Przewodniczący Rady podziękował Dyrektorowi NIW-CRSO za umożliwienie przedyskutowania projektu Regulaminu Konkursu w ramach Rządowego Programu „Polski Inkubator Rzemiosła” na lata 2020-2030, edycja 2022 przed przekazaniem go do dalszych konsultacji.

Pana Przemysław Jaśkiewicz wskazał, że Program uwzględnia uwagi członków Rady, które zostały zgłoszone wcześniej, w trakcie poprzedniego posiedzenia. Regulamin programu ma strukturę taką samą jak pozostałe Regulaminy, a podmiotami uprawnionymi do składania wniosków są: Związek Rzemiosła Polskiego, 34 izby rzemiosła i przedsiębiorczości, cechy rzemiosła i przedsiębiorczości, zarejestrowane w rejestrze stowarzyszeń Krajowego Rejestru Sądowego. Pan prof. Marek Rymsza wyraził swoje zadowolenie z wprowadzenia poszerzonej punktacji i innych zmian dostosowujących system realizacji do ogólnych standardów stosowanych przez NIW-CRSO. Członkowie Rady nie zgłosili żadnych uwag do przedstawionego projektu.

Ad 5.

Dyrektor Instytutu przedstawił projekt Regulaminu Konkursu Lokalne Partnerstwo dla Wolontariatu, edycja 2022 w ramach Programu Korpus Solidarności – Rządowego Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego na lata 2018-2030.

Celem konkursu jest „poluzowanie” sposobów realizacji działań, które nie zostały precyzyjnie określone w ramach Programu. Organizacje same będą mogły zaproponować sekwencje działań, które służą realizacji celów Programu.

Dyrektor Michał Rulski wskazał, że głównym założeniem konkursu jest wybór kolejnych 7 partnerów lokalnych, którzy mają realizować Rządowy Program dotyczący wspierania wolontariatu długoterminowego. Znaczącą zmianą jest uelastycznienie oceny ofert, które będą trafiały do Instytutu. Wprowadzono punktację w skali do 100 pkt oraz doprecyzowano kwestię wprowadzenia trzeciego eksperta. W karcie oceny merytorycznej usunięto punktację cząstkową. Istotną zmianą jest również to, że został wprowadzony zapis umożliwiający wprowadzanie zmian w projekcie. W budżecie zostały wyeliminowane kwoty cząstkowe przypisane poszczególnym grupom uczestników.

Przewodniczący Rady podziękował Dyrektorom NIW-CRSO za przedstawienie nowego projektu Regulaminu otwartego konkursu ofert oraz zgłosił kilka propozycji zmian do karty ocen przedstawionego projektu Regulaminu:

1. zapis „Wnioskodawca zamierza zrealizować zadanie w grupie partnerskiej, dołączył list intencyjny, wskazał i opisał partnerów, ich doświadczenie i przedmiot współpracy”. Zmiana na: „Wnioskodawca zamierza zrealizować zadanie w grupie partnerskiej, dołączył list intencyjny, wskazał i opisał partnerów, ich doświadczenie i przedmiot współpracy, **lub uzasadnił dlaczego realizacja zadania w grupie partnerskiej nie jest konieczna**”;

2. zapis „...główne obszary współpracy i formy realizacji działań z Regionalnym Partnerem Korpusu Solidarności w odniesieniu do powiatu/ów i społeczności, gdzie realizowane będzie zadanie. Zmiana „z Regionalnym Partnerem Korpusu Solidarności” na „z **innymi podmiotami na obszarze realizacji zadania**”.

Pan prof. Marek Rymsza wskazał, że uelastycznienie „sztywnych” zapisów w projekcie Regulaminu jest konieczne. Przedstawiony Program różni się od innych programów NIW-CRSO i wymaga bardziej

programowego zaangażowania Instytutu oraz poszukiwania takich rozwiązań, które pozwoliłyby rozszerzyć bazę wolontariuszy.

Pani prof. Ewa Leś zauważyła, że organizacje pozarządowe nie potrafią w sposób właściwy wykorzystać potencjału wolontariackiego. Wolontariusze otrzymują zadania ponad ich siły, niedostosowane do ich możliwości oraz kompetencji. Pan Wojciech Jachimowicz powiedział, że wolontariusz nie chce być w organizacji wolontariackiej ze względu na politykę finansową. Słabe wynagrodzenie wolontariuszy zniechęca ich do angażowania się w przedsięwzięcia.

Pan Wojciech Kaczmarczyk zaznaczył, że jest to Program operacyjny, który jest realizowany przez NIW-CRSO we współpracy z partnerami regionalnymi i partnerami lokalnymi. W związku z tym to Instytut powinien sformułować bardzo precyzyjne reguły, w ramach których powinni poruszać się partnerzy realizując działania, które zaplanował NIW-CRSO. Działania realizowane przez partnerów Instytutu wyglądają różnie w różnych województwach.

Dyrektor Instytutu odniósł się również do wypowiedzi Pani prof. Ewy Leś. Organizacje nie potrafią wykorzystać potencjału w wolontariacie, dlatego Instytut poprzez organizowanie szkoleń stara się minimalizować deficyt wolontariatu. Podziękował za wypowiedź Pana prof. Marka Rymszy. Zapewnił, że organizowane będą cykliczne spotkania z partnerami w taki sposób, aby wymiana doświadczeń była jeszcze lepsza. Dyrektor NIW-CRSO zapewnił, że przedstawione podczas posiedzenia propozycje zostały uwzględnione w projekcie Regulaminu.

Przewodniczący Rady zakończył dyskusję na projekcie Regulaminu dziękując Dyrektorom Instytutu za przedstawienie materiału do omówienia na jego wczesnym etapie, gdzie możliwe jest jeszcze naniesienie uwag.

Ad 6.

Pan Wojciech Kaczmarczyk przedstawił najważniejsze kwestie dotyczące oceny pracy ekspertów. Instytut posiada bazę ekspertów zewnętrznych, którzy oceniają wnioski. Baza składa się z około 600 nazwisk i cały czas jest powiększana o ekspertów związanych z trzecim sektorem. Eksperti są na bieżąco szkoleni przed przystąpieniem do oceniania wniosków. Instytut dokonuje weryfikacji oceny ekspertów pod względem rzetelności oceny punktualności i dobrej komunikacji z Instytutem. Instytut planuje przeprowadzić dla ekspertów jednodniowe szkolenie podsumowujące, na którym zostaną przedstawione wyniki ocen, jak również wiedza metodologiczna.

Jako pierwszy głos zabrał Pan Wojciech Jachimowicz, inicjator tego punktu posiedzenia. Powiedział, że wywołanie tematu oceny działalności eksperckiej jego zdaniem jest konieczne. Najwięcej wątpliwości

jest na etapie oceniania wniosków przez ekspertów. Kończącym efektem oceny jest punktacja, która często nie odzwierciedla jakości danego wniosku.

Przewodniczący Rady Pan Piotr Mazurek zgodził się z wypowiedzią Pana Wojciecha Jachimowicza. Podkreślił, że ocena wniosku pod kątem merytorycznym nie może być jedynym kryterium oceny i przyznania wysokiej punktacji. Projekty napisane słabiej merytorycznie mogą okazać się bardzo wartościowe. Taki projekt nie powinien zostać odrzucony. Podczas oceny wniosków trzeba brać pod uwagę wszystkie aspekty.

Ad 7.

Pan prof. Marek Rymsza podziękował pracownikom i Dyrekcji NIW-CRSO oraz pracownikom KPRM za przygotowanie projektu programu grantowego adresowanego do organizacji świadczących usługi poradnicze. Program ten będzie bardzo trafiony i potrzebny. Pani prof. Ewa Leś dołączyła do podziękowań.

Pan Wojciech Kaczmarczyk przekazał informację, że NIW-CRSO jest w trakcie oceny merytorycznej w 3 programach. Wyniki w programie NOWEFIO oraz w PROO powinny zostać ogłoszone już w marcu 2022 r. Zostanie ogłoszony również konkurs PROO w Priorytecie 4 i 5.

Pan Wojciech Kaczmarczyk powiedział, że końcowe sprawozdanie z realizacji FIO za lata 2014-2020 wraz z ewaluacją ex post tego programu zostanie wkrótce przekazane do zaopiniowania Radzie.

Po wyczerpaniu porządku obrad Przewodniczący Rady podziękował za udział w posiedzeniu. Posiedzenie Rady NIW-CRSO zostało zakończone.

Przewodniczący Rady
Narodowego Instytut Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Piotr Mazurek